

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	магістр	Форма навчання	денна/заочна	Навчальний рік/семестр	2022/2023
-----------------------------	----------------	-----------------------	---------------------	-------------------------------	------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ
Кафедра	Кафедра педагогіки та психології
Освітня програма	012 Дошкільна освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов’язкова чи вибіркова): обов’язкова Кількість кредитів: 3 Лекції: 20 Семінарські/практичні заняття: 10 Лабораторні заняття: – Самостійна робота: 60 Вид контролю: іспит
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Бергхауер-Олас Е.Л. доктор філософії, доцент кафедри педагогіки та психології e-mail: berghauer.olasz.emoke@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Методики психодіагностики широко використовуються для добору та розстановки кадрів на підприємствах і в організаціях, для контролю психічного розвитку особистості та її вивчення у медичних і експертних цілях, для профорієнтації та оптимізації навчального і виховного процесів. Саме тому «Основи психодіагностики» є чи не основною, фундаментальною й разом з тим, свого роду підсумовуючою навчальною дисципліною. Пропонований курс тісно пов’язаний майже з усіма попередніми дисциплінами, зокрема із загальною та віковою психологією, вступом до спеціальності.
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати	В різних сферах та видах життєдіяльності виникають питання, успішність вирішення яких залежить від врахування індивідуальних чи групових психологічних особливостей людей. Так, у практиці навчання та виховання важливим є встановлення

навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	психологічних відмінностей між дітьми, створення нормального соціально-психологічного клімату в класі, для забезпечення ефективної професійної діяльності важливим є відбір за психологічними та психофізіологічними якостями особистості, основою для оптимального професійного самовизначення особистості часто виступає б психологічний діагноз. У навчально-виховних закладах важливим етапом та засобом вирішення багатьох питань є психологічна діагностика. В галузі освіти психодіагностика допомагає вирішувати завдання, пов'язані з контролем за інтелектуальними та особистісним розвитком учня, оцінкою шкільної зрілості, встановлення причин неуспішності, відбір у класи з поглибленим вивченням певних предметів, вирішення проблем дітей з девіантної поведінкою, конфліктних, агресивних тощо, здійснення професійної орієнтації. Курс навчальної дисципліни «Основи психодіагностики» поєднує академічну, теоретичну психологію із психологією дієвою, практичною, яка вкрай потрібна різноманітним групам населення: студентам, вчителям, учням, батькам. Мета викладання навчальної дисципліни Мета курсу: забезпечення майбутніх педагогів основами психологічних знань із психодіагностики, озброєння умінням застосовувати на практиці психодіагностичний інструментарій, використовуючи загальні теоретико-методологічні принципи психодіагностики. Основне завдання вивчення дисципліни: Ознайомити студентів з класифікацією методів та психометричними основами психодіагностики; проаналізувати специфіку використання тестів, стандартизованих самозвітів та проєктивних методик; розкрити особливості організації та проведення психодіагностичного обстеження, а також наукового експериментального психологічного дослідження; висвітлити специфіку психодіагностики різних сфер особистості; характеризувати використання психодіагностичного інструментарію в різних сферах соціальної практики; виробити у студентів ряд практичних умінь та навичок. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні: знати: В результаті освоєння дисципліни студент повинен знати: - історичні етапи становлення психодіагностики; - тенденції розвитку психодіагностики у різних країнах світу; - історичні та сучасні способи дослідження розумових здібностей; - предмет та структуру сучасної психодіагностичної науки;
---	--

	- поняття про психодіагностичний метод та підхід; - поняття функціонального, психологічного та клініко-психологічного діагнозів; - основні етапи психодіагностичного процесу; - принципи розробки та оформлення завдань методики; - процедуру стандартизації методики та перевірки її основних психометричних параметрів; - суть проективного підходу у психодіагностиці; вміти: У результаті набутих у процесі вивчення навчального курсу студенти повинні вміти: - застосовувати одержані знання на практиці; - розрізняти психодіагностичний інструментарій за його призначенням; - орієнтуватися в етапах психодіагностичного процесу – чітко розуміти їх послідовність; - виявляти похибки, які пов'язані зі збором та інтерпретацією психодіагностичних даних; - розробляти завдання психодіагностичної методики та належним чином їх оформлювати; - здійснювати пілотажні психодіагностичні дослідження та аналізувати первинні дані; - використовувати способи визначення надійності методик; - застосовувати проективні психодіагностичні методики; - визначати розвиток розумових здібностей, використовуючи спеціальний психодіагностичний інструментарій. Компетентності Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності: КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на
--	--

	основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії. КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності. Фахові (Спеціальні) компетентності: КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації. КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага). КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку. КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку. КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності. КС-12. Здатність до фізичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку, корекції і зміцнення їхнього здоров'я засобами фізичних вправ і рухової активності. КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку. КС-14. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості. КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими
--	--

освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.
КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.
КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами

ПР-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-07 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з

урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-08 Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для

	навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням. ПР-09 Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти ПР-10 Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. ПР-11 Бути знайомим з ознаками боулінгу. Вміти використовувати прийоми попередження та протидії йому. ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці. ПР-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю. ПР-14 Мати навички збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей. ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності. ПР-16 Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей. ПР-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками. ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. ПР-19 Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини. ПР-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку. Основна тематика дисципліни Змістовий модуль 1. Вступ до психодіагностики. Історія психодіагностики
--	---

	ТЕМА 1. Передісторія розвитку психодіагностичних уявлень. Становлення наукової психодіагностики. Розвиток психодіагностики у першій половині ХХ століття. Розвиток психодіагностики у другій половині ХХ століття. ТЕМА 2. Психодіагностика як наука і як практична діяльність. Поняття, предмет та структура психодіагностики. Психодіагностичний метод та діагностичні підходи. ТЕМА 3. Поняття психологічного діагнозу. Етапи психодіагностичного процесу. ТЕМА 4. Психометричні основи психодіагностики. Основні етапи конструювання тесту. Стратегії конструювання тесту. Розробка та оформлення завдань методики. Змістовий модуль 2. Класифікація методів психодіагностики. Проективний психодіагностичний підхід. Види опитувальників, форми питань та представлення результатів. ТЕМА 5. Проективний психодіагностичний підхід. Передісторія проективної діагностики. ТЕМА 6. Види проективних методик.Метод SSCA. ТЕМА 7. Особистісні опитувальники. Види опитувальників, форми питань та представлення результатів. Проблема достовірності особистісних опитувальників. ТЕМА 8. Психодіагностичне дослідження інтелекту. ТЕМА 9. Тест на визначення особистості (тест MBTI) ТЕМА 10. Діагностика темпераменту Змістовий модуль 3. Психодіагностика міжособистісних взаємин ТЕМА 11. Систематизація методик соціометрії. ТЕМА 12. Методики діагностики міжособистісних взаємин. Діагностика міжособистісних взаємин на основі суб'єктивних переваг. ТЕМА 13. Порядок складання соціометричної картки. ТЕМА 14. Методики непрямой оцінки міжособистісних взаємин.			
Критерії контролю та оцінювання результатів навчання	Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Основи психодіагностики» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100. Шкала оцінювання: національна та ECTS <table><tr><td></td><td></td><td>Оцінка за національною шкалою</td></tr></table>			Оцінка за національною шкалою
		Оцінка за національною шкалою		

	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
	90–100	A	відмінно	зараховано
	82–89	B	добре	
	75–81	C		
	64–74	D	задовільно	
	60–63	E		
	35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни
Результативність студента під час вивчення дисципліни оцінюється за 100-бальною системою. Бали розподіляються наступним чином: - робота на семінарських заняттях – 40 балів; - виконання двох КМР – 60 балів (по 30 балів кожна)				
Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	<i>Політика щодо академічної доброчесності.</i> Усі види письмових робіт перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 80% оригінальності авторського тексту. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача. Положення про академічну доброчесність в ЗУІ Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ЗУІ			
	Методичне забезпечення • підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові періодичні видання; • лани-конспекти лекцій, семінарських та практичних занять; – індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів; • мультимедійні презентації до навчальних занять; • навчальні відеофільми, відеофрагменти лекцій, практичних, виховних заходів у закладах освіти.			
Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література).	Базова			

електронні інформаційні ресурси	Berghauer – Olasz E. (Бергхауер - Олас Е. Л.: Можливості Berghauer – Olasz E. (Бергхауер - Олас Е. Л.: Можливості сумісного застосування аналізу малюнків та соціометрії в педагогічній практиці. Методичні вказівки з дисципліни. Основи психодіагностики та психокорекції / Rajzvizsgálat és szociometria együttes alkalmazási lehetőségei a pedagógiai gyakorlatban. Módszertani segédanyag. A pszichodiagnosztika és pszichokorrekcio alapjai tantárgyból. Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці ІІ (протокол № 8 від 03.12.2020 р.). р 99 I.O. Корнієнко, О.Ю. Воронова Психодіагностика: курс лекцій з дисципліни для студентів заочної форми навчання спеціальності 053 Психологія /– Мукачево: МДУ, 2019. – 41 с. (1.5 др.а.) Berghauer-Olasz Emőke: Közösségek rejtett kapcsolatai és a kinetikus iskolarajz. A módszer és alkalmazási lehetőségei. Monográfia. II. R KMF– „RIK-U” Kft., Beregszász–Ungvár, 2022. Щербан Т.Д., Гоблик В.В., Корнієнко І.О., Барчі Б.В., Барчій М.С., Березовська Л.І., Балецька Л.М., Воронова О.Ю., Костю С.Й., Юрков О.С., Ямчук Т.Ю., Алмашій І.І., Алмаші С.І. Збірник тестових завдань для самостійної підготовки до комплексного кваліфікаційного державного екзамєну студентів, що навчаються за напрямом «Практична психологія», освітнього ступеня «бакалавр»– Мукачево : МДУ, 2017. - 142 с. (4,82 д.а.) Hámorei Eszter: Pszichológiai eszközök az ember megismeréséhez. Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006. Rózsa Sándor – Nagybányai Nagy Olivér – Oláh Attila: A pszichológiai mérés alapjai. Bölcsész Konzorcium, Budapest, 2006. Vass Zoltán: A rajzvizsgálat pszichodiagnosztikai alapjai. Flaccus Kiadó, Budapest, 2013. Vass Zoltán: A képi kifejezéspszichológia alapkérdései. L2Harmattan Kiadó, Budapest, 2011. Vass, Z. (2011). A hétlépéses képelemzési módszer (SSCA). Budapest: Flaccus Kiadó. Vass Zoltán: A rajzvizsgálat pszichodiagnosztikai alapjai. Flaccus Kiadó, Budapest, 2013. Vass Zoltán: A képi kifejezéspszichológia alapkérdései. L2Harmattan Kiadó, Budapest, 2011. Vass, Z. (2011). A hétlépéses képelemzési módszer (SSCA). Budapest: Flaccus Kiadó. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: Навч. посібник. –К.: «Слово», 2009. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. ПСИХОДІАГНОСТИКА. Навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». Харків, 2018. Бітянова М.Р. Психолог у школі: зміст діяльності і технології / М.Р. Бітянова. – К.: Главник, 2007.
---------------------------------	--

	Галян І.М. Психодіагностика: Навч. посіб. –К.: Академвидав, 2009. Психологія суїциду : посібник ; за ред. В. П. Москальця. – К. : Академвидав, 2004. Вознесенська О. Арт-терапія в роботі практичного психолога: використання арт-терапевтичних технологій.: Шк.Світ, 2007. Емоційне вигорання: [діагностика і корекція] / упоряд.: В. Дудяк. – К.: Главник, 2007 Психологічні тренінги в школі / упоряд. Т.Шаповал. – К.: Шк. світ, 2006. Терлецька Л. Психокорекція засобами малюнку / Л. Терлецька. – К.: Главник, 2007. Інформаційні ресурси Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/ Психологічний сайт. https://wiki.cuspu.edu.ua Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. ПСИХОДІАГНОСТИКА. Навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут». Харків, 2018. http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40695/1/Book_2018_Chala_Psykhodiahnostyka.pdf Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lib.rv.ua/ Рівненська централізована бібліотечна система / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cbs.rv.ua/ Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php Психологічний сайт. / [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://psychology.net.ru/ Психологічний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://psy.ft.inc.ru/index.shtml Психологічний сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://psy.com.ru Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf.
--	--